

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

Туризм і рекреація: наука, освіта, практика

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

Туризм і рекреація: наука, освіта, практика

***Тези доповідей Всеукраїнської
науково-практичної конференції 27 квітня 2021 року***

Мукачево 2021

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 12 травня 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 13 від 27 травня 2021 р.)*

Відповідальна за випуск – кандидат географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – к.геогр.н., доц.; Мовчан К.М. – директор Наукової бібліотеки МДУ; Медвідь Л.І. – ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку туризму та рекреації України та світу. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на розвиток туристичної та рекреаційної сфери на світовому, національному та регіональному рівні.

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86 Туризм і рекреація: наука, освіта, практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції/ ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021. – 127 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2021

Таранова Н.Б.
*Тернопільський національний
педагогічний університет ім. В. Гнатюка
taranova2202@gmail.com*

ТОПОНІМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Топоніми є невід'ємним елементом місцевої історії. Це служить хорошим способом стимулювати інтерес до вивчення минулого і сьогодення рідної землі шляхом пошуку зв'язків між назвою і місцевістю. Топоніми представляють великий інтерес для учнів, студентів, а також усіх хто цікавиться географічними назвами. Крім позитивного впливу на розвиток когнітивного інтересу, вивчення топонімів сприяє підвищення грамотності, культури мови, їх мислення.

Процес вивчення топонімів включає в себе три функції: виховну, розвиваючу і освітню. При реалізації виховної функції формуються морально-патріотичні якості. Будь-яка тема з місцевих досліджень проблематична, так як пов'язана з вивченням історії в цілому. У кожному селі, безумовно, є багато мікротопонімів, які використовуються місцевими жителями, або які пам'ятають, принаймні старожили. Пошук і збереження таких назв є одним з найважливіших і актуальних завдань місцевих краєзнавчих досліджень. На жаль, деякі давні назви річок, лісів, озер, сіл замінюються сучасними. Таким чином, зв'язок з минулим втрачається. Але багатьом здається зрозумілим, якщо врахувати певні імена, то можна знайти багато цікавого.

Практично кожна людина цікавиться значенням і походженням назви свого рідного міста, села, довколишніх річок, озер і подібних топонімів. Загальний інтерес до них помітно зріс, особливо в останні п'ятдесят років, хоча деякі топоніми з'явилися на початку ХІХ століття і навіть раніше.

«Батько історії» Геродот, давньогрецький письменник, у своїй знаменитій праці «Історія» намагався пояснити назви морів, річок, поселень і країн.

Марк Терензій Варрон, відомий римський вчений, написав великий твір, присвячений поясненню географічних назв. Цей інтерес значно зріс у наш час завдяки бажанню народів нашої країни пізнати своє минуле, їхнє бажання зберегти своє національне коріння, відродити свою культуру. Географічні назви є одними з найважливіших культурних пам'яток. З'явилися в різних мовах в різний час вони відображають всю багатотисячолітню історію людства.

Науку, яка вивчає географічні назви, називають топонімікою. Географічні об'єкти: океани, моря, гори, річки, яри, урочища, поселення – мають назви, які не виникають самі по собі, назви всіх об'єктів земної поверхні давало суспільство на тих чи інших підставах. У міру того, як освоювалися нові райони, які раніше не були відомі людству, кількість географічних назв збільшувалася. У нашій країні їх більше десяти мільйонів.

Століття проходять, але пам'ять про них залишається на місці. Місцеві топоніми можуть розповісти про життя наших предків – тих, хто освоїв землю, на якій ми живемо.

Мікротопонімія включає назви невеликих географічних об'єктів: урочища, фації, болота, тощо. Топоніміка розвивається разом з географією, історією та етнографією. Топонімія є важливим джерелом вивчення історії мови (історія лексикології, діалектології, етимології і т. д.), так як деякі топоніми (особливо гідроніми) підтримують архаїзми і діалектизми, часто повертаються до мов – субстратів народів, що живуть на території.

Всі топоніми поділяються на такі класи, як: *хороніми* – назва будь-яких територій, областей, районів; *ойконіми* – назва населених пунктів; *астіоніми* – назва міст; *урбоніми* – назва театрів, музеїв, скверів, парків; *годоніми* – назва вулиць; *агороніми* – назва площ, *гідроніми* – назва річок; *ороніми* – назва височин, хребтів, пагорбів; *гелоніми* – назва боліт; *дромоніми* – назва транспортних магістралей і доріг різного типу, як правило, проходять за межами поселень; *антропотопоніми* – назва від прізвища або власного імені [3].

Відомий дослідник Попов А.І. писав: «... багато топонімів отримують належне пояснення тільки при залученні дуже значущого і різноманітного матеріалу – лінгвістичного, історико-географічного» [1, с.24].

Саме положення топонімів, на думку Попова А.І., на стику географії, лінгвістики та історії визначає великі можливості для реалізації найширших міжпредметних зв'язків у процесі використання топонімів.

Усі ми знаємо, що початкова школа взагалі не має спеціального курсу географії, вчителі можуть використовувати топоніми для пояснення географічних понять на уроках оточуючого світу. Географічні назви молодшим школярам складно засвоїти, так як вони абстрактні, тому вивчення географії в цілому дітям це нецікаво.

Один з дослідників топонімії Дж. К. Грот писав: «Немає сумнівів, що вивчення географії набуло б незрівнянно більшого сенсу і інтересу, якби назви місць і урочища в ньому були більше, ніж це було зроблено до цих пір, освітлені філологією, тобто максимально пояснені і перекладені» [2, с. 19].

Оскільки формування географічних представлень в початковій школі ґрунтується на місцевому історичному принципі, вчителю слід використовувати топоніми свого міста, області, регіону.

Вивчаючи топоніми, ми прийшли до висновку, що топоніми – це міст між минулим і сьогоденням. Скільки, виявляється, може розповісти топонім про життя наших предків. Топоніми дають змогу створити зображення минулого. Походження деяких топонімів прозоре. Але не завжди можна сказати відразу: звідки походить назва і чому її дали, адже історія деяких топонімів тримає в секреті. Топоніми, в основному, за походженням можна розділити на дві групи: перший побудований на людських іменах, іноді особистих, іноді предків, сім'ї; друга група складається з тих, всередині яких людина ніби закладає лаконічний, часом дуже яскравий опис ознак місця, яке вона називає.

Ці імена не повинні бути забутими. Тому необхідно зберігати топоніми, так як вони містять інформацію про життя наших предків. Солицька Г.П. в своїй книзі «Забавна топонімія» пише, що «збереження топонімів – це не тільки

важливо, а й необхідно. Адже багато об'єктів сільської місцевості та їх назви зникають, а це означає, що спорожнюється наша історія, наше коріння, наша пам'ять» мікротопоніми є частиною історії нашої землі. Вони потребують догляду і консервації. Багато мікротопонімів в даний час не використовуються, багато що забувається. Але є краєзнавці, поціновувачі історії села, які дбайливо їх несуть і передають підростаючому поколінню. Наше завдання не переривати цю нитку. Людина, що приходить в цей світ, повинна отримати від старшого покоління всю достатню духовну спадщину, включаючи добрі традиції, вкорінені на малій Батьківщині. Навчитися дотримуватися законів совісті, честі, кращих рис національного характеру. Щоб належати до Батьківщини, треба любити її. Щоб належати Батьківщині, необхідно жити її життям, необхідно знати її історію, відповідати особисто за життя села, вулиць, річок і лісів. Бути разом як єдина сім'я.

Список використаних джерел

1. Попов А. И. Географические названия: Введение в топонимику / Отв. ред. чл.-корр. АН СССР Ф. П. Филин; Академия наук СССР. Географическое общество СССР. – М.-Л.: Наука, 1965. – 184 с.
2. Пospelов Е. М. Топонимика в школьной географии: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1981. – 144 с.
3. Топонім: це що таке? Класифікація та види топонімів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://faqkr.ru/osvita/37019-toponim-ce-shho-take-klasifikacija-ta-vidi.html>

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РЕСУРСНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ.	6
Горбанець С. Ю., Пасєка С.Р. Туристично-інформаційний центр як інструмент промоції туристично-рекреаційних ресурсів	6
Гладкий О. В., Манукян А. Е. Фактори туристичної привабливості Закарпатської області на туристичному ринку ЄС	10
Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б. Похмурий туризм в умовах сьогодення: функції та тренди	14
Питуляк М.Р., Питуляк М.В. Структура та сучасний стан рекреаційно-туристичного потенціалу Бережанського горбогір'я	17
Смирнов І.Г. Напрями активізації українсько-польського транскордонного туризму (ресурсний чинник)	21
СЕКЦІЯ 2. КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИЗМІ.	26
Бергхауер О. О., Фодор Д. Д. The state and problems of the tourism industry in ukraine and Transcarpathia	26
Береш А., Касинець О.В. Зародження монастирського життя на території Закарпаття	30
Брижак Н.Ю. Підготовка майбутніх учителів до краєзнавчої роботи з учнями початкової школи: теоретичний аспект	34
Гартл О.Є., Кузьма-Качур М.І Краєзнавчий підхід у формуванні екологічного мислення молодших школярів	37
Мисан Ю. С., Пасєка С.Р. Історико-культурний потенціал розвитку туристичної галузі Івано-Франківської області	40
Павлюк Л.Р., Дністрянська Н.І. Туристичний потенціал пам'яток оборонної архітектури західної України та перспективи його використання	44
Таранова Н.Б. Топоніми як елемент краєзнавчих досліджень	48
СЕКЦІЯ 4. ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.	52
Антоненко В.С., Деркач Ю.Ю. Розвиток підприємництва в сфері обслуговування	52
Безрук Ю.М., Тищенко О.Л. Туризм в епоху пандемії COVID-19	55
Гоблик-Маркович Н.М., Копин Н. Організаційні аспекти соціально-культурної анімації у сфері гостинності	59
Гоблик-Маркович Н.М., Фірцак М.В. Віртуальні технології у сфері туризму та гостинності	62
Зеленська Л.В., Шандор Ф.Ф. Історіографія подієвого туризму античних часів	66

Карнаушенко Т. В., Пасєка С.Р. Інноваційні можливості розвитку туризму у Рівненській області	69
Лепкий М.І., Деркач Ю.Ю. Потенціал розвитку сфери гостинності України в умовах пандемії	72
Лужанська Т.Ю. Пекар П.В. Новітні інформаційні технології в світовому електронному туризмі	76
Скороход А.В., Пасєка С.Р. Фестивалі Черкащини – потужний стимулятор росту туристських потоків	80
Товт А. А. – Лійвої Е.-Е. Е. Аналіз пропозиції закладів тимчасового розміщення Рахівського району на основі системи бронювання booking.com	84
СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА СУЧАСНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	87
Грабевник С. М., Пасєка С.Р. Зміст поняття «ефективність функціонування туризму» та його значення в туризмології	87
Гурова Д.Д., Шесенко О.Є. Світовий туризм в епоху пандемії COVID-19	91
Новочуб І. В., Пасєка С.Р. Теоретичні основи дослідження маркетингових комунікацій у туризмі	94
Хомич Л. В., Чернігло М. І. Розвиток туризму в регіоні українського Причорномор'я	96
СЕКЦІЯ 6. ТУРИЗМ БЕЗ КОРДОНІВ, ЕКОЛОГІЯ, МАНДРИ	101
Ийберт К., Медвідь Л.І. Історія та сучасність природо-заповідних територій Закарпатської області	101
Корома Н. С. Нові туристичні тенденції, як можливості для розвитку туристичної галузі	104
Кравченко Н., Медвідь Л. Аеропорти як функціональна система туризму	107
Кремаренко Д.В., Пасєка С.Р. Сутність та основні принципи екотуризму	110
Кузан А., Медвідь Л.І. Прикордонна транспортна інфраструктура Закарпатської області в контексті розвитку туризму	113
Лендєл О.Д. Впровадження екологічних технологій в індустрії гостинності	116
Саксон Ю., Медвідь Л.І. Осередки художніх ремесел і народних промислів як об'єкти культурно-пізнавального туризму Закарпатської області	119
Шпілька А., Медвідь Л.І. Організація туризму для осіб з обмеженими можливостями на природоохоронних територіях	123

Наукове видання
**ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ:
НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

27 квітня 2021 р.

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Відповідальний за випуск: кандидат географічних наук, доцент Смочко Н.М.
Верстка: Козел А.І.

Підписано до друку 31.05.2018 р. Формат 60x84 1/16
Папір офсет. Умовн. друк. аркушів – 5,3.

Видруковано у видавництві
Мукачівського державного університету

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачеве, Закарпатська обл., 89600.
тел./факс (03131) 2-11-09, 3-13-43